

Defensie en de Burgerluchtvaart

Geen F-35's op Groningen Airport Eelde!

In het Noorden van Nederland is ophef ontstaan over de plannen van het Ministerie van Defensie om de F-35 ook te willen stationeren op Groningen Airport Eelde. Defensie stelt aan het groeien te zijn, en is bezig meer ruimte te claimen voor haar activiteiten. Zowel voor zichzelf, als ook voor bondgenoten die hier mogen komen oefenen met hun jachtvliegtuigen. Dit uiteraard onder de dreiging van oorlog met Rusland nu de situatie in Oekraïne desastreus verloopt voor het Westen.

Dat levert een dilemma op voor BVNL. Enerzijds willen wij een normaal stevige defensie om ons land te verdedigen, anderzijds moet de insteek zijn om vrede te bereiken, en het zinloze doden te stoppen.

De jarenlange bezuiniging op Defensie onder leiding van de huidige Secretaris Generaal van de NAVO heeft desastreuze effecten gehad op de huidige staat van ons leger. Nog niet zo lang geleden moest tijdens een veldoefening pang-pang worden geroepen wegens gebrek aan oefenmunitie. Desalniettemin doet de huidige regering alsof het in staat is om desgewenst te allen tijde “de Russen” eens stevig militair de oren te kunnen wassen.

In de paniek rond de oorlogshandelingen in Oekraïne wordt nu o.a. naarstig gezocht naar uitbreiding van de faciliteiten voor de F35. Van een parlementaire discussie over de groei van Defensie is tot op heden weinig gebleken. Ik ben daarom niet alleen van die directe noodzaak overtuigd, noch zie ik heil in het ontwikkelen van nieuwe locaties. Er zal eerst een duidelijke visie ontwikkeld moeten worden over wat nodig is, de bemensing, de wapensystemen e.d.. Vooreerst zouden de bestaande locaties voldoende moeten zijn. Immers, de meest recente uitgaven op Defensiegebied zijn direct afgezet als hulp aan Oekraïne.

In dat kader is het mijns inziens ongewenst om F-35 straaljagers te stationeren op Groningen Airport Eelde, een kleine burgerluchthaven, die absoluut ongeschikt is voor regulier militair gebruik: 1 baan voor starten en landen, 1 passagiersterminal en een taxfreeshop zo groot als een gemiddelde woonkamer. De luchtvaartschool vergt een behoorlijk deel van de capaciteit, er zijn vakantievluchten in de zomerperiode en de luchthaven is de thuisbasis van de traumaheli. Ook kent de luchthaven een actieve vliegclub (NNAC). Ondanks de beperkte faciliteiten lukt het de luchthaven een economische factor van betekenis te zijn in de noordelijke regio. Stationeren van F-35's zal dit onmiddellijk verstoren, en zal leiden tot grote economische schade voor de noordelijke regio door een feitelijk einde van de burgerluchtvaart op de luchthaven. Dat terwijl BVNL voorstaat de private economie te willen ondersteunen.

Daarnaast is er een samenloop met de aanvraag van de directie van Groningen Airport Eelde van een Luchthavenbesluit voor de luchthaven. In de aanvraag wordt ruimte gevraagd voor opschuiven van de openingstijden van de luchthaven om meer te kunnen vliegen ten behoeve van vakantieverkeer. In de aanvraag is geen woord geschreven door de directie over militair gebruik. In het concept Luchthavenbesluit wordt echter wel een aantal passages aan de materie gewijd: incidenteel, moet passen binnen de geluidscontouren, maar “maatschappelijk verkeer” (b.v. politie- en regeringsvluchten) is van die beperking ontheven. Let wel: 1 start en landing van een F-35 vult waarschijnlijk de geluidscontour voor 2 jaar naast het normale gebruik. Het is niet ondenkbaar dat militair gebruik dan vlot onder de titel van maatschappelijk verkeer gaat worden geschoven.

Geluidsoverlast voor tienduizenden inwoners

Het stationeren van F-35's betekent een enorme toename van geluidsoverlast voor bijna 500.000 mensen die binnen een straal van 15 kilometer rondom de luchthaven wonen. De F-35 staat bekend als een van de luidruchtigste gevechtsvliegtuigen ter wereld. Dit heeft niet alleen gevolgen voor het wooncomfort van duizenden gezinnen, maar ook voor de gezondheid van mensen, met een verhoogd risico op stress, slaapstoornissen en hart- en vaatziekten.

De geluidsisolatie van woningen en bedrijfsgebouwen zal moeten worden verbeterd. Terwijl de aardbevingsschade nog hersteld moet worden doemt de volgende kostenpost voor de omgeving al op.

Natuurschade

Groningen Airport Eelde ligt op steenworp afstand van het Nationaal Park Drentsche Aa en het Fochteloër veen, zeer waardevolle natuurgebieden. De overvliegende F-35's zullen verstoring veroorzaken voor kwetsbare flora en fauna in het gebied. Geluidsoverlast kan ernstige gevolgen hebben voor diersoorten die afhankelijk zijn van rust en stilte, om maar te zwijgen over het feit dat een natuurwandeling een hele andere ervaring wordt als er geluidsbescherming moet worden gedragen.

Economische schade en leefbaarheid

Verlies van de burgerluchtvaart, forse geluidsoverlast en een verslechterde leefomgeving maken de regio minder aantrekkelijk voor toeristen, ondernemers en bewoners. Dit heeft directe gevolgen voor lokale bedrijven en de werkgelegenheid.

BVNL zou moeten pleiten voor alternatieven

Het kabinet dient te worden aangespoord om deze plannen te heroverwegen en om te zoeken naar alternatieve locaties die minder belastend zijn voor mens en natuur, zoals b.v. uitbreiding van de faciliteiten van bestaande locaties. Schiphol hoeft daarbij niet uitgesloten te worden: als de gedachte is dat militair luchtvaartverkeer het burgerluchtvaartverkeer niet belemmert, biedt Schiphol goede mogelijkheden: de omgeving rondom kent een goede geluidsisolatie van woningen en bedrijfsgebouwen, er is keuze uit verschillende start- en landingsbanen, dus kan er met minder invloed van klimaatomstandigheden vaker worden gevlogen. Echter, Defensie heeft Schiphol niet in haar plannen opgenomen en kijkt alleen nog naar Woensdrecht, de Peel, Lelystad, Eelde en Twente. Bovendien: er waren meer F-16's, dan dat er nieuwe F-35's zijn aangeschaft. De noodzaak van uitbreiding van jachtvliegtuigcapaciteit is daarmee een zeer bijzondere noodzaak die niet per se logisch overkomt.

Johan van Leeuwen